

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สต.) 2) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3) ปัจจัยเอื้อต่อการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4) ปัจจัยสนับสนุนการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ 5) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร ปัจจัยสนับสนุนการบริหาร กับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 141 คน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 94.32

เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน และทดสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบาย ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร ปัจจัยสนับสนุนการบริหาร และสมรรถนะผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และใช้สถิติวิเคราะห์ (Analysis Statistic) ได้แก่ การทดสอบไคว์สแควร์ (Chi - square test) และสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร ปัจจัยสนับสนุนการบริหารกับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รายละเอียดของผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี 5 ด้าน คือ การกระทำและผลสัมฤทธิ์ การบริหารคนอื่นและการช่วยเหลือ การใช้ อิทธิพลและผลกระทบ การรู้จัก ประสิทธิภาพส่วนตัว ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม และแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ การใช้อิทธิพลและผลกระทบ (มีค่าเฉลี่ย 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49) และการบริหารคนอื่นและการช่วยเหลือ (มีค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.57) ด้านที่มีคะแนนต่ำสุด คือ การรู้จัก (มีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54)

1.2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัด กาญจนบุรี พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.57 ปี อายุต่ำสุด 28 ปี อายุสูงสุด 59 ปี กลุ่มอายุ 41-50 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด สถานภาพสมรสส่วนใหญ่ สถานภาพสมรสคู่ ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ย 31,093.11 บาท รายได้ระหว่าง 25,001-35,000 มีสัดส่วนสูง ที่สุด

1.3 ปัจจัยต่อการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัด กาญจนบุรี พบว่ามีจำนวนเจ้าหน้าที่ ร่วมปฏิบัติงานที่ 2-4 คน มากที่สุด 11 คน ต่ำสุด 2 คน เฉลี่ย 4 คน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปัจจุบันนาน 1-9 ปี สูงสุด 35 ปี ต่ำสุด 1 ปี เฉลี่ย 11.48 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมหลักสูตรทางการบริหาร การได้รับการศึกษา ต่อเนื่อง พบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง

1.4 ปัจจัยสนับสนุนการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านกำลังคน ภาพรวม อยู่ระดับปานกลาง ในรายชื่อพบว่า ปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านกำลังคนที่มีคะแนนสูงสุด คือ ไม่มีการโยกย้าย ของเจ้าหน้าที่ขณะปฏิบัติงานไม่ถึง 1 ปี และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรับการพัฒนาความรู้ทุก 1 ปี ในส่วนที่มีคะแนนต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรมาปฏิบัติงานใน รพ.สต. ปัจจัยสนับสนุน การการบริหารด้านการเงิน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายชื่อที่มีคะแนนสูงสุด คือ มีการควบคุม กำกับและประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ และได้รับงบประมาณจากหน่วยคู่สัญญาหลัก (CUP) ในส่วนที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามกำหนดเวลา ปัจจัยสนับสนุน การบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีคะแนนสูงสุด คือ มีการจัดทำทะเบียน รับจ่ายวัสดุอุปกรณ์ และมีการประมาณความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ ในส่วนที่มีคะแนนต่ำสุด คือ มีการจำหน่ายและหาทดแทนใหม่โดยเร็วเมื่อวัสดุอุปกรณ์ชำรุดเสียหายมาก ไม่สามารถซ่อมแซมได้

1.5 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชวราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงาน สาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล แต่พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเอื้อต่อการบริหาร กับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสนับสนุน การบริหาร กับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยสนับสนุนด้านกำลังคน ปัจจัยสนับสนุนด้านการเงิน ปัจจัยสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยปัจจัยสนับสนุนด้านกำลังคน ปัจจัยสนับสนุนด้านการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ค่าสหสัมพันธ์ 0.589 และ 0.542 ปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ค่าสหสัมพันธ์ 0.666

2. อภิปรายผล

2.1 การศึกษาระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง อาจเป็นผลมาจากผู้อำนวยการ รพ.สต.ส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารทั้งหลักสูตรผู้บริหารระดับต้น ผอ.รพ.สต. และหัวหน้าสถานีนามัย และจังหวัดได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร รพ.สต.ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธา ทาสี (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการบริหารสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่าสมรรถนะรวมอยู่ในระดับดี สุทธิพงษ์ ปรามศรี (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสุพรรณบุรี สมรรถนะการบริหารโดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีร้อยละ 62.1 และ การศึกษาของ บุญถม ชัยญวน (2553) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อ

สมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่าสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.86 และการศึกษาของ เยาวภา เต็งคิว (2552) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการทางการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า สมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับสูงมาก เฉลี่ย 4.24 ทั้งยังการศึกษาของ อาคม ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26

จากการวิเคราะห์ในรายละเอียดสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข พบว่า **สมรรถนะด้านการกระทำและผลสัมฤทธิ์** พบว่าสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมาก ผอก.รพ.สต. ให้ความสำคัญกับการทำงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือตามนโยบายการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ แต่ในส่วนการคิดค้นงาน หรือสร้างสิ่งใหม่ได้รับความสนใจน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธา ทาสี (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการบริหารสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีนามัยจังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่าสมรรถนะอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับการศึกษา สุทธิพงษ์ ปรามศรี (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดีแต่ในรายละเอียดพบว่าชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

สมรรถนะด้านการบริหารคนอื่นและการช่วยเหลือ พบว่าสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมาก โดยผู้อำนวยการ รพ.สต. ให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนการบริการรองลงมา และการให้ความสนใจกับผู้รับบริการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทีมงานและคุณภาพในการบริการ มีน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ คือ การแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนในการรับบริการ ซึ่งต่างจากบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (สุพัตรา ศรีวิเศษชากร และคณะ 2545) ที่ระบุว่า หน่วยบริการปฐมภูมิมีความใกล้ชิดกับประชาชน มีข้อมูลและเข้าใจในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนดีกว่าหน่วยบริการระดับอื่นบริการปฐมภูมิจึงควรมีหน้าที่ ประเมินสภาพชุมชนอย่างรอบด้านแล้วนำมาวางแผนการพัฒนาบริการให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและปัญหาของประชาชน

สมรรถนะด้านการใช้ทรัพยากรและผลกระทบ พบว่าอยู่ในระดับมาก แต่จากคะแนนเฉลี่ย ผอก.รพ.สต. ให้ความสำคัญกับการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบงานเป็นลายลักษณ์อักษรในการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธา ทาสี (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการบริหารสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า

จะมอบงานให้ผู้อื่นรับผิดชอบแทนแต่ในประเด็นการนำความเห็นของประชาชนมาประกอบการจัดทำแผนงานได้รับความสนใจน้อย

สมรรถนะด้านการรู้คิด พบว่าสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมาก ผอ.รพ.สต. ให้ความสำคัญกับสามารถในการระบุข้อมูลและแหล่งข้อมูลปัญหาสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุทธา ทาสี (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการบริหารสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีอนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจะค้นหาสาเหตุปัญหาเมื่อเผชิญกับปัญหา

สมรรถนะด้านประสิทธิผลส่วนตัว พบว่าสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมาก ผอ.รพ.สต. มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะให้การทำงานสำเร็จ นำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ การแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์สามารถทำให้การทำงานสำเร็จ และทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทการบริการแบบปฐมภูมิแนวใหม่ (สถาบันวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน 2552)

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุข

2.2.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลกับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอายุราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี มีเพียง รายได้ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) รายได้ ที่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรีเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงจะมีความมั่นคงในชีวิต มีขวัญกำลังใจ ซึ่งจะทำให้มีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับหลายท่านว่า เงินเป็นปัจจัยสนับสนุนที่ดี เช่น ประจักษ์ บัวผัน (2552) การเงินถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นปัจจัยที่นำมาซึ่งปัจจัยการบริหารอย่างอื่นตลอดจนสนับสนุนให้เกิดกระบวนการทางการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สุกัญญา มีกำลัง (2553) ปัจจัยการเงินถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการบริหารและปฏิบัติงานเพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ทั้งยังทำให้ระบบการบริหารงานมีความคล่องตัวซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ อาคม ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น

บุญถม ชัยญวน (2553) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น พรพรรณ ระวังพันธุ์ (2551) ศึกษาปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของสาธารณสุขอำเภอในภาคกลาง พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของสาธารณสุขอำเภอในภาคกลาง

2) อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอายุราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จังหวัดกาญจนบุรี มีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทำให้เกิดองค์ความรู้และมีการแลกเปลี่ยนกันอยู่เสมอและผู้อำนวยการมีอายุเฉลี่ย 46.57 ปี ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมในการทำงานมากและสถานภาพสมรสคู่อาจทำให้ได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวทั้งมีและเกิดทักษะร่วมกับการมีประสบการณ์ในการทำงานและส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปทำให้ทำให้ไม่มีความแตกต่างในความสามารถด้านการบริหารสาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาญจนบุรี

2.2.2 ปัจจัยต่อการบริหาร พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การได้รับการอบรมหลักสูตรบริหาร และการศึกษาต่อเนื่อง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่า

จำนวนเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ประมาณ 4 คนต่อแห่ง โดยภารกิจหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นทั้งผู้ปฏิบัติและผู้บริหารในเวลาเดียวกัน ไม่ว่าจะมีความรู้ที่มากหรือน้อยผู้บริหารก็ต้องบริหารในสถานะที่แตกต่างกันได้ทำให้สมรรถนะของผู้อำนวยการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ราชัน อรุณแสง (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ภาระงานและความสามารถในการบริหารงานของหัวหน้าสถานีอนามัยกับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามตัวชี้วัดโครงการตำบลอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพ จังหวัดตรัง พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามตัวชี้วัดโครงการตำบลอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพจังหวัดตรัง ต่างจากอำพันธ์ อยู่เจริญ (2550) ซึ่งศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 94) ได้รับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76) และยังมีการแลกเปลี่ยนช่วยเหลือกัน ทำให้ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความรู้ ความสามารถใกล้เคียงกันทำให้มีสมรรถนะใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของหลายท่าน อาทิ อาคม ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น พบว่าระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น เขียวภา เต็งคิว (2552) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการทางการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีอนามัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีอนามัย จังหวัดขอนแก่น สุทธิพงษ์ ปรางศร (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของ อำพันธ์ อยู่เจริญ (2550) ศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา

การได้รับการอบรมหลักสูตรผู้บริหาร ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76) เข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหาร ทำให้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารงานจึงทำให้สมรรถนะไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญถม ชัยญวน (2553) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า การได้รับการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น กาญจนา ฐานะ (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความฉลาดทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมในการทำงานและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การได้รับการอบรมทางการบริหารไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร สุทธิพงษ์ ปรางศร (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การได้รับการอบรมการบริหารไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี แต่ผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างกับการศึกษาของหลายท่านเช่น อาคม

ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น พบว่าการได้รับการอบรมมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น และปรัชญา แก้วพัฒน์ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดสระแก้ว พบว่าการได้รับการอบรมมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดสระแก้ว

การศึกษาต่อเนื่อง ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้อำนวยการ รพ.สต.มีการศึกษาต่อเนื่องน้อย (ร้อยละ 39) แต่ในขณะเดียวกันพบว่าส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 76) รวมทั้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีได้จัดการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะอาจทำให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกิดความรู้ ทักษะ ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของ ชวัชชัย มากมน (2553) ศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพประชาชนของหัวหน้าสถานีนามัยในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสุขภาพประชาชน จังหวัดบุรีรัมย์

2.2.3 ปัจจัยสนับสนุนการบริหารของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี

1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าไม่มีการโยกย้ายเจ้าหน้าที่บ่อยๆ และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานได้รับการพัฒนาความรู้ทุก 1 ปี มีการวางแผนด้านกำลังคน ทำให้สามารถที่จะพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ทองหล่อ เดชไชย (2545) กล่าวว่า ทรัพยากรด้านกำลังคนนั้นนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดเพราะการดำเนินงานในอดีตและอนาคตเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น ฉะนั้นหากไม่มีทรัพยากรกำลังคนแล้ว ทรัพยากรอื่นๆ ก็จะไม่มีความหมายใดๆ และสอดคล้องกับการศึกษา กับหลายท่าน เช่นการศึกษา ของ อาคม ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยสนับสนุนด้านกำลังคนมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น บุญถม ชัยญวน (2553) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านคนมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น เยาวภา เต็งคิว (2552) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการทางการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านกำลังคนมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น

2) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสนับสนุนด้านการเงิน มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญ สถิติ $p < 0.001$ $r = 0.582$ ทั้งนี้อาจเพราะว่ามีการควบคุมกำกับและประเมินผล การใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ ได้รับงบประมาณจากหน่วยคู่สัญญาหลัก (CUP) ได้ใช้งบประมาณที่ได้รับครอบคลุมทุกกิจกรรม ซึ่งทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับ ทองหล่อ เดชไทย (2545) กล่าวถึง การเงินเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งต่อการบริหารคนเพราะการที่จะให้ได้มาซึ่งกำลังที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งที่จะปฏิบัติงานต้องอาศัยเงินหรืองบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายค่าตอบแทน และนอกจากนี้เงินยังเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อการดำเนินงานของสำนักงาน ดังนั้นพอสรุปได้ว่าเงินเป็นทรัพยากรการบริหารที่เป็นอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้กลไกอื่นๆ ในระบบการบริหารมีความคล่องตัวมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ อาคม ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยสนับสนุนด้านการเงินมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น บุญถม ชัยญวน (2553) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านเงินมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น และสุทธา ทาสี (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการบริหารสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า การบริหารงบประมาณมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะโดยรวมในระดับปานกลาง $r = .546$ ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของ เขาวภา เต็งคิ้ว (2552) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการทางการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น

3) ปัจจัยสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญ สถิติ $p < 0.001$ $r = 0.666$ ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผอ.มีความรู้การบริหารพัสดุในด้านการจัดทำทะเบียนการรับ จ่ายวัสดุอุปกรณ์ การประมาณการความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ มีการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ เมื่อชำรุดหรือเสียหายมีการซ่อมแซมเพื่อให้ใช้งานได้ และทองหล่อ เดชไทย (2545) กล่าวว่าอุปกรณ์เครื่องมือ สิ่งที่เป็นทั้งปวงที่จัดหาไว้ในหน่วยงาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาคม ปัญญาแก้ว (2554) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารองค์กรที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของ

หัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีนามัย เขตโซนเหนือ จังหวัดขอนแก่น บุญถม ชัยญวน (2553) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของนักวิชาการสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น และเยาวภา เต็งคิว (2552) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการทางการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนามัย จังหวัดขอนแก่น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะด้านการบริหารของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาญจนบุรี คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้ และปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านกำลังคน ปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านการเงิน ปัจจัยสนับสนุนการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารระดับจังหวัดและอำเภอ ดังนี้

3.1.1 ในการคัดเลือกผู้เข้ารับตำแหน่ง ควรมีการพิจารณาทักษะด้านการบริหารบุคคล การเงิน และด้านวัสดุอุปกรณ์

3.1.2 ควรมีการแผนกำหนดแนวทางการฝึกอบรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมในสมรรถนะด้านการรู้คิด คือ การเลือกค้นหาปัญหาด้านสุขภาพและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพในสมรรถนะด้านการกระทำและผลสัมฤทธิ์ คือ การผลิตและใช้นวัตกรรมในการพัฒนางานและควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนและเผยแพร่นวัตกรรมด้านสุขภาพต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี แบบ 360° ที่ให้ทั้งผู้บังคับบัญชา ตนเอง และผู้ใต้บังคับบัญชาประเมิน จะทำให้เกิดการวัดระดับสมรรถนะที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

3.2.2 ควรมีการศึกษาสมรรถนะในกลุ่มงานอื่นในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เช่น กลุ่มพยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข ทันตภิบาล

3.2.3 ควรมีศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อหาประเด็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

